

ALS VEÏNS DE CALLÚS

Callús, com altres municipis de la conca del Cardener avall de Súria i del Llobregat des de Sallent, pateix la salinització de les aigües derivada de la mineria de potassa de l'empresa Iberpotash a la comarca de Bages. Tenim constància de les afectacions per salinització següents al municipi de Callús:

1) El riu Cardener

A l'alçada del Fusteret, al sud de Súria, lixiviats de salmorra procedents del runam de Súria s'incorporen subterràniament al riu. Aquesta salmorra fa pujar la salinitat de l'aigua del riu des d'un valor de 50-100 mil·ligrams de clorur per litre abans de Súria, fins a uns 300-350 mg Cl/L passat Súria. La proporció alta d'ió potassi delata l'origen miner de la salinitat al Cardener més avall del Fusteret. El límit de salinitat admès a les aigües que es destinen a potabilització és de 250 mg Cl/L. Com a conseqüència dels lixiviats de salmorra del runam de Súria, Callús no pot utilitzar amb tractaments de potabilització convencionals l'aigua del Cardener, el riu que travessa el municipi.

2) La riera de Bellver

D'una capa de roca calcària situada vora la riera de Bellver, prop de ca la Filosa, brolla aigua a una concentració d'uns 20.000 mg Cl/L, més salada que l'aigua de mar. D'aquí en avall, la riera de Bellver salinitzada esllangueix i els arbres de la riba van morint. Els pous connectats a l'aigua subàlvia de la riera de Bellver –el de can Francisquet, el de can Cots de la Riera,...- estan igualment salinitzats. Aquesta aigua salinitzada no es pot utilitzar per res.

Investigadors del dpt. de Mineralogia de la UB han traçat a la surgència d'aigua salada de la Filosa els compostos terpènics que s'utilitzen en el procés de flotació i separació de la potassa a la planta de tractament del mineral de Súria.

3) El col·lector de salmorres

Afortunadament, no tota la salmorra generada a Súria s'escampa per la xarxa fluvial; una bona part es col·lecta i condueix pel col·lector de salmorres que travessa el municipi de Callús en paral·lel al Cardener per la seva riba dreta. Però el col·lector de salmorres, en funcionament des de l'any 1988, està ja envellit. Les seves avaries es compten per centenars. Sovint, massa sovint, té fuites de salmorra que ocasionen la mort fulminant de la vegetació i la salinització del sòl per molt temps. Al terme de Callús hi ha clapes de vegetació morta per fuites de salmorra com a mínim a Antius i a l'Hostal Nou. Sense anar gaire més lluny, aquest mateix estiu el col·lector ha tornat a vessar prop de les instal·lacions esportives de Sant Joan de Vilatorrada i a tocar del pont de La Pobla, a Súria.

El col·lector de salmorres envellit és hores d'ara una instal·lació insegura, una espasa de Damocles que reparteix atzarosament la mort a tot el llarg de les ribes del Cardener i del Llobregat.

A banda de la contaminació salina de les aigües públiques, la mineria de potassa no restaura les àrees que afecta. Els runams salins de Súria i de Sallent, les muntanyes de residus salins que salinitzen les aigües, són a la vista de tothom i creixents, malgrat

la vigència des de l'any 1983 del decret que obliga a restaurar les àrees afectades per activitats extractives.

Per aquests motius, la fiscalia de medi ambient del TSJC ha investigat Iberpotash i sol·licitat la mesura cautelar de suspensió dels abocaments als runams. Aquest és un cas penal per delictes ecològics pendent de judici.

L'autorització ambiental de les activitats d'Iberpotash està sota contenciós administratiu, perquè fou concedida en base a unes mesures correctores per controlar la salinització de les aigües que no s'han complert. L'autorització ambiental podria doncs ser revocada.

Amb aquests precedents de mal fer ambiental, cal extremar la prudència abans d'oferir terrenys a Iberpotash perquè amplii les seves activitats. La seqüència lògica de procedir, la que interessa al conjunt de la població, la que marca la legislació i la que és d'esperar que fixin els tribunals, ha de ser en primer lloc la solució als problemes ambientals ocasionats actualment. Els tres punts esmentats d'afectació per salinització a Callús requeriran solucions específiques, molt probablement les següents:

- 1) Impermeabilització total i restauració íntegra del runam de Súria per complir les lleis sobre activitats mineres i per evitar els lixiviats de salmorra que contaminen el Cardener.
- 2) Intercepció de les salmorres que circulen entre el runam de Súria i el riu Cardener i conducció al col·lector de salmorres, tal com s'estableix a l'autorització ambiental.
- 3) Captació específica de les salmorres que afloren a ca la Filosa i conducció al col·lector de salmorres, per esmorteir la salinització a la riera de Bellver i als pous de la zona.
- 4) Construcció d'un nou col·lector de salmorres, amb millors garanties tècniques.

Un cop els problemes ambientals –i de retruc legals- ocasionats a Callús per Iberpotash estiguin solucionats, es podrà parlar obertament i amb credibilitat de plans d'expansió de l'activitat. Però no abans.

Plataforma cívica Montsalat, agost del 2011
més informació a www.lasequia.org/montsalat